

ISMN-númer

Hvað er ISMN númer?

ISMN er alþjóðlegur staðall fyrir nótnaútgáfu. Skammstöfunin stendur fyrir International Standard Music Number sem er staðall númer 10957 frá alþjóðlegu staðlastofnuninni ISO. ISMN kerfið er systurkerfi ISBN kerfisins og er eingöngu ætlað til að auðkenna nótur og nótnatengda útgáfu.

Árið 1989 skipaði alþjóðlega staðlaráðið ISO vinnuhóp til að undirbúa útgáfu alþjóðlegs staðals fyrir tónlistarútgáfu fyrir tilhlutan Alþjóðasamtaka tónlistarbókavarda, IAML (International Association of Music Librarians). Samtökin höfðu lagt til að tekið væri upp sérstakt staðalnúmerakerfi fyrir nótnaútgáfu. Nauðsynlegt þótti að aðgreina nótnaútgáfu frá annarri útgáfu vegna þess að hún er annars eðlis og ætluð fyrir annan markað en bókaútgáfa. Fyrsti alþjóðlegi ISMN staðallinn var samþykktur og gefinn út árið 1993. Staðallinn var endurskoðaður árið 2008 og endurútfinn í júlí 2009.

Notkun á ISMN númerum er stjórnað af alþjóðlegri skrifstofu, ISMN International Agency <http://www.ismn-international.org/>, sem heyrir undir Ríkisbókasafnið í Berlín, Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz.

ISMN á Íslandi

Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn innleiddi ISMN kerfið í janúar 2013. Annast safnið úthlutun ISMN númera fyrir íslenska nótnaútgáfu og ber jafnframt ábyrgð á kynningu og útbreiðslu kerfisins hér á landi. Hver útgefandi getur fengið númeraröð með útgefendatölu sinni eða stök númer fyrir einstaka útgáfu. Úthlutun og upplýsingaþjónusta er veitt útgefendum að kostnaðarlausu. Gerð er skrá yfir íslenska tónlistarútgefendur sem er hluti af alþjóðlegri skrá, *Music Publishers International ISMN Database* <http://www.ismn-international.org/directory.php>

Notkun ISMN númera

ISMN númer eru notuð á nótnablöð, nótnabækur og annað nótnatengt efni hvort sem ritin eru seld eða gefin og án tillits til útgáfuforms. ISMN númer eru ekki ætluð fyrir hljóðrit af neinu tagi eða fyrir bækur um tónlist, en þær fá ISBN númer. Sérhvern hluta útgefins tónlistarverks, sem fáanlegur er einn og sér, á að auðkenna með ISMN númeri.

Tónlistarútgáfa getur verið nótur, nótur í vasabroti (ekki ætlað til flutnings), hlutar tónsmíðar fyrir mismunandi hljóðfæri sem ætlaðir eru til sölu einir og sér eða eru aðgengilegir sem hluti af stærra tónlistarverki. Hvert verk og hver ný útgáfa þess fær sérstakt ISMN númer.

ISMN númer eru notuð á:

- Nótur
- Nótur í vasabroti
- Raddskrár
- Hluta af verki sem seldir eru saman, þ.e. settið
- Einstaka hluta verks sem fást sér
- Sýnisbækur
- Texta sem gefnir eru út með nótunum, ef þeir eru fánlegir sérstaklega
- Skýringar með nótunum, ef þær eru seldar sérstaklega
- Rafræna útgáfu
- Útgáfu á blindraletri

Ekki á að nota ISBN númer á nótur eða nótábækur. Hafi nótábók fengið ISBN númer skal nota ISMN númer sé hún endurprentuð eða endurútgefin. ISMN númerum má úthluta afturvirk og er það æskilegt sé hægt að koma því við. Skilgreina má nótna- eða söngbækur með miklum texta og myndskreytingum sem venjulegar bækur og geta þær því einnig fengið ISBN númer.

Tilgangurinn með notkun ISMN númera

Notkun ISMN númera einfaldar alla meðhöndlun og ferli í sölu, dreifingu og skráningu á tónlistarefni. Það auðveldar útgefendum, söluaðilum og bókasöfnum að halda utan um bókfræðilegar upplýsingar. ISMN númer er notað við birgðahald, pantanir og dreifingu og við gerð skráa yfir tónlistarútgáfu. Það auðveldar bókasöfnum að finna upplýsingar um tónlistarefni og nýtist við pantanir og millisafnalán. Með því að nota ISMN númer er einfalt að finna nákvæmlega réttu útgáfuna. ISMN númer gerir tónlistarefni sýnilegra því það er hægt að greina það frá öðru efni á einfaldan hátt. Það auðveldar skylduskilasöfnum að fylgjast með útgáfunni og tryggir vitneskju um allt það sem út er gefið og fær sérstakt ISMN númer.

Gerð ISMN númersins

Upphaflega var ISMN númerið 10 tölustafir eins og ISBN númerið. Bókstafurinn M var framan við númerið til að aðgreina það frá ISBN númerinu. Árið 2008 var ISMN númerið lengt í 13 tölustafi til samræmis við þær breytingarnar sem gerðar höfðu verið á ISBN númerakerfinu. Forskeytið 979-0 aðgreinir nú ISMN númerið frá ISBN númerinu. Núllið kom í stað bókstafsins M en EAN-13 forskeytið 979 gerir ISMN númerið sambærilegt EAN-13 strikamerkisnúmerinu. ISMN númerið inniheldur enga hóptölu eða landstölu. Þegar 10 stafa ISMN númeri er breytt í 13-stafa númer heldur

Það endatölunni eða tékkölunni óbreyttri, öfugt við ISBN númerið sem fær nýja endatölu.

Dæmi:

ISMN : M230671187

ISMN 979-0-230671-18-7

ISMN númerið skiptist í fjóra hluta: forskeyti, útgefendatölu, útgáfunúmer og vartölu/tékkölu. Númeraraðir sem innihalda 10 ISMN númer hafa sjö stafa útgefendatölu. Númeraraðir sem innihalda 100 númer hafa sex stafa útgefendatölu, o.s.frv.

ISMN og strikamerki

ISMN númeri er hægt að umbreyta í strikamerki og gera læsilegt á vélrænan hátt skv. EAN-13 staðli:

ISMN 979-0-700317-00-3

Notendahandbók ISMN, *ISMN Users' Manual*, er aðgengileg á vefslóðinni http://www.ismn-international.org/manual_intro.html.

Upplýsingar um ISMN númer gefur:

Helga Kristín Gunnarsdóttir, hkg@landsbokasafn.is, sími: 525 5755

Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn

Aðfanga- og skráningarsvið

Arngrímögötu 3, 107 Reykjavík

Síðast breytt 24. maí 2016